

הרצל בתקשורת

דוח תקופתי (דצמבר 2020)

מאת ד"ר אנטון ברקובסקי

בעיתונות

משה נחמני הדגיש את תרומתם הרוחנית וההשראה של המכבים על הרצל. המחבר עמד על ההשוואה שבין חוזה המדינה למתתיהו וציטט מכמה מקורות שהרבו למצוא קווים משותפים בין הרצל לחשמונאים.¹

ב"מקור ראשון" הופיע הראיון עם מושיק אביב - מנהל מרכז ההסברה וראש המטה לטקסים ולאירועים ממלכתיים. לאחר שנשאל: "עם מי היית רוצה לשבת על כוס קפה?", השיב אביב כי "היה שמח להיפגש עם האבות המייסדים - הרצל, בן-גוריון וז'בוטינסקי...".²

כתבת ביקורת סאטירית חריפה הופנתה בה"ארץ" נגד יניב לוזון - רשם בכיר בבית המשפט השלום בקריות. לטענת הכותבת, עשה לוזון שימוש לא מוצדק בחוק הלאום ובכל הציטוטים מאבות הציונות (כולל הרצל) כדי להצדיק חוסר מתן החזר נסיעות לשני אחים ערבים בני 6 ו-10 מכרמיאל, שלמדו במוסדות חינוך ערביים מחוץ לעיר.³

ב"הארץ" הופיעה כתבת ביקורת על ספרו של האינטלקטואל השמרן יורם חזוני "מדינה יהודית: הרצל ואתגר הלאומיות". בספר זה מוצג חוזה המדינה בתור הוגה דעות חשוב המתוכנן עם הפילוסופיה של ז'אן ז'אק רוסו. לצד ציון עובדות מעניינות שהופיעו בספר, מצא בו המבקר (אליצור בר-אשר סיגל) טענה לא הגיונית, נקודת מבט בעייתית ופרשנות פילוסופית מגמתית, הנובעות לטענתו בין היתר מהתזמון של הופעת החיבור (על רקע הבחירות בארה"ב וחקיקת "חוק הלאום" בישראל) ומהפרשנות השמרנית של דברי הרצל.⁴ כתבה דומה מאת אותו המבקר התפרסמה בשפה האנגלית ב"ג'רוזלם פוסט". הפעם הודגש הניסיון של חזוני לדבוק במיתוסים על אודות הרצל ולהתאים את הניתוח הפילוסופי לכאורה למצב הפוליטי הקיים בארץ ובעולם.⁵ במכתב תגובה לכתבה שב"הארץ" סיכם יוסף אגסי את טענת הכתבה הארוכה של סיגל בכמה משפטים: הרצל מוצג כהוגה דעות לא מקורי; מתעלמים מתרומתו לציונות; הבעיה היהודית איננה בעיה יהודית אלא כלל אירופית ולכן ציפה הרצל לשיתוף הפעולה על ממשלות אירופיות... התגובה סוכמה באמירתו של מרטין לותר קינג, שטען כי האפליה הגזעית בארה"ב היא בעיה לא רק של השחורים.⁶

¹ נחמני, משה. מתתיהו הרצל. עולם קטן (4.12.2020), עמ' 14.

² פולשטיין, תמר. סל תרבות. מקור ראשון - מוצ"ש (4.12.2020), עמ' 58.

³ לנדסמן, קרולינה. הרשם הבכיר לוזון עושה היסטוריה. הארץ (4.12.2020), עמ' 2.

⁴ סיגל, אליצור בר-אשר. הרצל אמר. הארץ (4.12.2020), עמ' 60-61.

⁵ Siegal, Elitzur Bar-Asher. If you will it, Herzl is a neocon. *The Jerusalem Post* (18.12.2020), pp. 5, 12.

⁶ אגסי, יוסף. בעיה אירופית כללית. הארץ (7.12.2020), עמ' 11.

גלעד מלצר סיקר ב"הארץ" את קובץ המאמרים בעריכת שרון גורדון ורינה פלד - "וינה 1900: פריחה על ספה של תהום". בקובץ הודגשה היותה של וינה "מעבדה גם לפריחה תרבותית ומדעית וגם להקצנה פוליטית ואנטישמיות..." והשפעתה של העיר והאווירה שיצרה על הרצל, פרויד ואחרים.⁷

בכתבה ב"שביעי" משה ויסטוך עמד על הקשר ההיסטורי האדוק שבין ציונות ליהדות. לשם הוכחת עמדתו, לצד ציון רבנים ציוניים ותרומתם, השתמש בין היתר בדוגמתם של הרצל ושל טרומפלדור.⁸

ב"דיעות אחרונות" יובל קרני יצא בגנות ההשתתפות של בכירי צבא במערכת הפוליטית הישראלית ונגד חיזור המפלגות אחריהם. בסוף הכתבה ביסס את טענתו בעזרת הציטוט של הרצל מ"אלטנוילנד": "לרבנים, כמו לגנרלים, לא תהיה סמכות מדינית".⁹

---

⁷ מלצר, גלעד. הנה פתחתי סלון. הארץ - גלריה (18.12.2020), עמ' 38-39.

⁸ ויסטוך, משה. עושה היסטוריה. שביעי (25.12.2020), עמ' 16-19.

⁹ קרני, יובל. דעיכת מותג הגנרל. ידיעות אחרונות (31.12.2020), עמ' 2.